

**Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
Роман ПЕТРИШИН

« 18 » квітня 2024 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування з «Основ економіки» для здобуття ступеня бакалавр за іншою спеціальністю для спеціальностей 051 “Економіка”, 071 Облік і оподаткування; 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; 073 Менеджмент; 075 Маркетинг; 076 Підприємництво та торгівля; 292 Міжнародні економічні відносини

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою економічного факультету
Голова Вченої ради економічного факультету
Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ

Протокол №11 від 17 квітня 2024 р.

Тема 1. Предмет економічної теорії та методи економічного дослідження

Основні етапи розвитку економічної думки. Предмет та функції економічної теорії. Методи пізнання економічних процесів. Місце економічної теорії серед інших економічних наук. Економічне мислення та його роль у розвитку суспільства.

Тема 2. Потреби та економічні ресурси

Економічна природа, класифікація та умови задоволення потреб. Економічні інтереси. Суть, види та характерні риси економічних благ. Види та характеристика корисності. Правило оптимізації корисності. Фактори (ресурси) виробництва. Загальна характеристика виробничих можливостей економіки та їх графічне зображення.

Тема 3. Типи економічних систем

Суть, структура та основні елементи економічної системи. Традиційна економічна система та її моделі. Суть та механізм функціонування ринкової економіки вільної конкуренції. Командна економічна система, її характерні риси. Змішана економіка сучасних розвинутих країн, моделі її розвитку. Сучасна економічна система України.

Тема 4. Попит і пропозиція. Ринкова рівновага

Закон попиту. Крива попиту. Нецінові фактори попиту. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Нецінові фактори пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Суть, види та фактори еластичності попиту. Еластичність пропозиції, її вирахування та основні фактори.

Тема 5. Виробництво і витрати виробництва

Поняття витрат виробництва. Економічні та бухгалтерські витрати. Витрати виробництва у короткотерміновому та довготерміновому періоді діяльності фірми, їх види та характеристика. Показники ефективності виробництва та напрямки її підвищення.

Тема 6. Види ринків та їх інфраструктура

Структура та інфраструктура ринку. Способи класифікації ринків. Ринок товарів і послуг та його інфраструктура. Особливості функціонування товарного ринку в Україні. Ринок природних ресурсів. Економічна рента. Елементи і інфраструктура ринку капіталів. Суть і види кредиту. Ринок праці. Служба зайнятості і ринок праці в Україні. Ринок цінних паперів, його структура. Види цінних паперів.

Тема 7. Підприємництво. Форми організації та механізм управління підприємством

Суть, види і умови підприємницької діяльності. Фірма (підприємство) як основна структурна одиниця бізнесової діяльності. Організаційно-економічні об'єднання фірм.

Суть та функції менеджменту. Функції, види та етапи становлення сучасного маркетингу. Перспективи розвитку сучасних форм менеджменту і маркетингу у економіці України.

Тема 8. Форми доходів в ринковій економіці

Ринковий механізм розподілу доходів. Рента як форма реалізації власності на виключні ресурси. Типи і види ренти. Суть, форми і системи заробітної плати. Мінімальна, номінальна і реальна заробітна плата. Позичковий процент і фактори, що його визначають. Прибуток та його види. Фактори, що зумовлюють диференціацію прибутку.

Тема 9. Національна економіка: структура та показники розвитку

Макроекономічний підхід до економіки як до цілого. Структура національної економіки. Макроекономічні пропорції. Суть та способи розрахунку валового внутрішнього продукту (ВВП). ВВП і суспільний добробут.

Тема 10. Загальні закономірності макроекономічної динаміки

Суть, показники та фактори економічного зростання. Циклічність економічного розвитку. Механізм циклічних коливань. Суть, типи і причини інфляції. Показники, види та наслідки інфляції. Види, показники та наслідки безробіття. Особливості функціонування економіки в Україні в умовах воєнного стану..

Тема 11. Фінансова система країни. Податки та державний бюджет

Суть та структура фінансової системи держави. Податки, їх функції та структура. Структура державного бюджету. Причини та наслідки бюджетного дефіциту. Державний борг. Використання податково-бюджетних інструментів у регулюванні економіки. Характерні риси фінансової системи України в сучасних умовах.

Тема 12. Грошово-кредитна система

Суть і функції грошей. Функції та інструменти Центрального банку. Грошово-кредитна політика. Функції та операції комерційних банків. Особливості грошово-кредитної політики сучасної України.

Тема 13. Економічна політика держави

Фіаско ринку та об'єктивна необхідність державного втручання у функціонування економіки. Цілі економічної політики держави і основні підходи до їхнього досягнення. Напрямки та інструменти економічної політики. Роль, специфіка і основні напрямки соціальної політики в сучасних умовах. Економічна політика та проблеми стабілізації економіки України у воєнний час та в поствоєнний період.

Тема 14. Світове господарство та глобалізація світогосподарських зв'язків

Сучасна структура світового господарства. Вихідні передумови, фактори та наслідки міжнародного поділу праці. Форми та фактори міжнародної економічної інтеграції. Проблеми інтеграції України у світову економіку. Суть, зміст та форми глобалізаційних процесів. Економічна роль глобалізації.

Тема 15. Форми міжнародних економічних відносин

Торговий і платіжний баланс країни, їх складові, методи регулювання. Міжнародна торгівля і світовий ринок. Поняття, еволюція та структура міжнародної валютної системи. Науково-технічне співробітництво і розвиток міжнародних економічних відносин. Основні напрямки, форми та проблеми розвитку зовнішньо-економічних відносин України.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/3701>
2. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки. Укл.: Галушка З.І., Поченчук Г.М., Бойда С.В., Заволічна Т.Р.,

3. Сторощук Б.Д., Кузьмук І.Я./ За ред. Галушки З.І., Поченчук Г.М. Чернівці. Чернівець. нац. ун-т. 2022. 190 с. <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4534>
4. Економічна теорія. Практикум. Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / Галушка З.І., Заволічна Т.Р., Саєнко О.С. Чернівці, 2016. 90 с.
5. Економічна теорія для бакалаврів / за ред. Галушки З.І. Чернівці: Місто. 2016. 409 с.

Додаткова

1. Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатий О. Є.. Теоретичні основи економічної політики : навчальний посібник. Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2019. 306 с.
2. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник 2-е видання. К.: 2018. 232 с.
3. Економічна теорія: підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін.; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
4. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І. Максименко, М. Теліщук. К.: Центр учбової літератури, 2019. 324 с.
5. Економічна теорія. Політекономія / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
6. Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Основи економічної теорії. Практикум. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 268с.
7. Економічна теорія: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України URL : <https://parlament.org.ua>
2. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL : <https://mof.gov.ua/uk>
6. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>
7. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>
8. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>
9. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>
10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
11. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
12. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org>
13. Програма розвитку ООН в Україні URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/about-us.html>
14. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: <https://www.mao.kiev.ua/biblio/jscans/svitoglyad/svit-2017-12-1/svitoglyad-2017-1-05-marushevsky.pdf>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

вступного випробування з «Основ економіки» для вступників на освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр» (скорочений термін навчання) зі спеціальностей 051 “Економіка”, 071 Облік і оподаткування; 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; 073 Менеджмент; 075 Маркетинг; 076 Підприємництво та торгівля

Конкурсний бал для вступників на скорочену форму навчання розраховується за 200 - бальною шкалою згідно підсумків вступного випробування.

Фахові вступні випробування проводяться у такому порядку:

1. Вступник отримує білет, який включає 2 теоретичних питання, 3 тести; 2 твердження (вірно/невірно); визначення 5 економічних категорій.
2. Абітурієнт повинен написати відповіді на всі завдання на листку вступних випробувань, а потім усно на них відповісти членам комісії.
3. Вислухавши відповіді, члени комісії можуть задавати додаткові питання, але такі, які стосуються більш глибокого висвітлення попередньо поставлених питань.

Оцінювання рівня знань абітурієнта.

Остаточна оцінка визначається із врахуванням результатів відповідей на всі завдання.

Вступник може бути рекомендований до зарахування, якщо має:

Високий рівень знань - оцінка 181-200 балів - виставляється абітурієнту, який повністю оволодів теоретичним матеріалом та практичними аспектами економічної науки, система його знань відображає вміння творчо поєднувати інформацію, робити незалежні висновки, знаходити адекватні приклади і аргументи з реального економічного життя.

Середній рівень знань - оцінка 150-180 балів - характеризує рівень підготовки, при якому абітурієнт повністю оволодів теоретичним матеріалом та практичними аспектами економічної науки, однак система його знань не виходить за межі стандартної програми – це лише грамотне відтворення та пояснення матеріалу при наявності певних, відносно несуттєвих помилок і неточностей.

Достатній рівень знань - оцінка 101-149 балів - відповідає рівню підготовки абітурієнта, при якому він демонструє загальну, елементарну обізнаність в основах економіки, однак сутність проблем розкриває неповністю, відповідь фрагментарна і має характер не стільки свідомого, скільки механічного відтворення навчального матеріалу при наявності суттєвих помилок у відповідях.

Вступник не може бути рекомендований до зарахування, якщо має:

Початковий рівень знань – оцінка 1-99 балів - виставляється абітурієнту, який неспроможний дати навіть стислу, базову характеристику відповідних проблем, у якого відсутні знання щодо ключових категорій економіки, наявні грубі помилки у поясненнях. Відповіді вступника елементарні, фрагментарні, зумовлюються початковими уявленнями.